

SPIS TREŚCI

Przedmowa	5
Wstęp	7
Część pierwsza: Zagadnienia wstępne	10
Rozdział I	
Zarys historii prawa i instytucji wspólnotowych	10
A. Okres od 1945 do 1951.	11
A. 1. Przyczyny katalizujące ruch integracyjny w Europie po II wojnie światowej	11
A.2. Deklaracja Schumana i powstanie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali	12
B. Okres od 1951 do 1957.	14
B.1. Europejska Wspólnota Węgla i Stali	14
B.2. Próby powiązania współpracy gospodarczej z wojskową i polityczną (Europejska Wspólnota Obronna, Europejska Wspólnota Polityczna)	15
B.3. Narastanie potrzeby wzmocnienia gospodarczych więzi integracyjnych	17
C. Okres od 1957 do 1986.	18
C.1. Czas budowania podstaw wspólnego rynku (1957-1969)	18
C.1.1. Europejska Wspólnota Gospodarcza	18
C.1.2. Euratom	20
C.1.3. Konwencja o niektórych wspólnych instytucjach Wspólnot Europejskich	21
C. 1.4. Rozwój instytucjonalny, prawny i terytorialny Wspólnot w okresie 1957-1969	21
C.2. Okres burzliwego rozwoju instytucjonalnego, prawnego i terytorialnego (1969 - 1986)	24
C.2.1. Przemiany instytucjonalne i terytorialne	24
C.2.2. Przemiany w prawie materialnym	27
C.3. Droga do Jednolitego Aktu Europejskiego	30
D. Okres od 1986 do 1992.	33
D.1. Jednolity Akt Europejski	33
D.2. Przemiany w prawie materialnym w latach 1986-1992	34
D.3. Ku Unii Europejskiej	37
E. Okres od 1992 do czasów obecnych.	39
E.1. Traktat z Maastricht	39

E.2. Kilka uwag o dalszej ewolucji prawa wspólnotowego i Unii Europejskiej	40
Rozdział 2	
Istota Unii Europejskiej i Wspólnot Europejskich	44
A. Istota Wspólnot Europejskich	44
A.1. Aspekt formalny istoty Wspólnot Europejskich	44
A. 1.1. Wspólnoty jako osoby prawa krajowego	45
A. 1.2. Wspólnoty jako osoby prawa międzynarodowego	46
A.2. Aspekt materialny istoty Wspólnot Europejskich	50
A.2. 1. Wspólnoty jako organizacja zintegrowana	50
^V A.2.2. Wspólnoty jako organizacje państw i narodów	51
B. Unia Europejska w aspekcie formalnym i materialnym.	53
B.1. Aspekt formalny istoty Unii Europejskiej	53
B .2. Aspekt materialny Unii Europejskiej	55
Rozdział 3	
Pojęcie i zakres mocy obowiązującej prawa wspólnotowego	57
A. Pojęcie europejskiego prawa wspólnotowego	57
B. Zakres obowiązywania prawa wspólnotowego	62
B.1. Obowiązywanie ratione inateriae	62
B.2. Obowiązywanie ratione loci	64
B.3. Obowiązywanie prawa wspólnotowego ratione personae	66
B.4. Obowiązywanie prawa wspólnotowego ratione temporis	69
Część druga: Prawo instytucjonalne	71
Rozdział I	
Instytucje wspólnotowe	71
A. Zagadnienia wstępne	72
B. Główne organy (instytucje) Unii Europejskiej i Wspólnot Europejskich.	76
B 1. Rada Europejska	76
B. 2. Parlament Europejski	80
B. 2. 1. Organizacja i tryb działania Parlamentu	80
B. 2.1.1. Skład Parlamentu Europejskiego	80
B. 2. 1. 2. Status deputowanego do Parlamentu Europejskiego	81
B. 2. 1.3. Tryb funkcjonowania Parlamentu Europejskiego	83
B. 2. 1. 4 . Siedziba Parlamentu	83
B. 2. 1.5. Organy wewnętrzne Parlamentu	83
B. 2. 1. 6. Tryb podejmowania uchwał przez Parlament Europejski	88

B. 2. 2. Funkcje Parlamentu Europejskiego	89
B. 2. 2. 1. Funkcja prawodawcza	89
B. 2. 2. 2. Funkcja uchwalodawcza	90
B. 2. 2. 3. Funkcja ustalania polityki WE	91
B. 2. 2. 4. Funkcja kreacyjna	93
B. 2. 2. 5. Funkcja kontrolna	94
B. 3. Rada	97
B. 3. 1. Charakter, organizacja i tryb działania Rady	97
B. 3. 1. 1. Charakter Rady	97
B. 3. 1. 2. Skład, siedziba i tryb działania Rady	98
B. 3. 1. 3. Rola Komitetu Stałych Przedstawicieli w działalności Rady	100
B. 3. 1. 4. Sekretariat Generalny Rady	101
B. 3. 1. 5. Tryb podejmowania uchwał przez Radę	101
B. 3. 2. Funkcje Rady	103
B. 3. 2. 1. Funkcja prawodawcza	104
B. 3. 2. 2. Funkcja ustalania polityki Wspólnot	105
B. 3. 2. 3. Funkcja kreacyjna	106
B. 3. 2. 4. Funkcja koordynacyjna	106
B. 3. 2. 5. Funkcja regulacyjna	106
B. 4. Komisja	107
B. 4. 1. Charakter, organizacja i tryb działania Komisji	107
B. 4. 1. 1. Charakter Komisji	107
B. 4. 1. 2. Siedziba Komisji	107
B. 4. 1. 2. Skład Komisji. Status Komisarzy	107
B. 4. 1. 3. Organy wewnętrzne i pomocnicze Komisji	109
B. 4. 1. 4. Tryb działania Komisji	112
B. 4. 2. Funkcje Komisji	112
B. 4. 2. 1. Funkcja prawodawcza	113
B. 4. 2. 2. Funkcja kontrolna	114
B. 4. 2. 3. Funkcja wykonawcza - zarządzająca	115
B. 5. Trybunał Sprawiedliwości	116
B. 5. 1. Organizacja wewnętrzna i postępowanie przed Trybunałem	116
B. 5. 1. 1. Skład Trybunału	116
B. 5. 1. 2. Organizacja wewnętrzna Trybunału	116
B. 5. 1. 3. Postępowanie przed TS	117
B. 5. 1. 4. Status sędziego i rzeczników generalnych	119
B. 5. 1. 5. Organy wewnętrzne TS. Służby pomocnicze	120
B. 5. 2. Funkcja orzecznicza Trybunału Sprawiedliwości	121
B. 6. Sąd Pierwszej Instancji	124
B. 7. Trybunał Obrachunkowy	125
C. Organy pomocnicze Wspólnot Europejskich	127

C. 1. Komitet Ekonomiczno-Społeczny	127
C. 2. Komitet Regionów	128
D. Organy wyspecjalizowane Wspólnot Europejskich.	129
D. 1. Europejski Bank Inwestycyjny	129
D. 2. Europejski Instytut Monetarny	130
D. 3. Komitet Gospodarczo-Finansowy (Komitet Monetarny)	132
D. 4. Europejski System Banków Centralnych	133
E. Instytucjonalizacja współpracy politycznej	134
F. Struktura instytucjonalna układu stowarzyszeniowego	136

Rozdział 2

Wspólnotowy porządek prawny	142
A. Źródła prawa wspólnotowego i procedury ich tworzenia	143
A. 1. Źródła prawa wspólnotowego	143
A. 1. 1. Uwagi ogólne	143
A. 1.2. Umowne prawo wspólnotowe	147
A. 1.3. Rozporządzenie	149
A. 1. 4. Dyrektywa	151
A. 1.5. Decyzja	154
A. 1. 6. Zalecenia i opinie	156
A. 1. 7. Decyzje sui generis	157
A. 2. Wspólnotowy tryb prawodawczy	159
A. 2. 1. <i>ius tractatum</i>	159
A. 2. 2. Postępowanie z projektami uchwał wspólnotowych	161
B. Zasady ustrojowe wspólnotowego porządku prawnego	165
B.1. Uwagi ogólne	165
B.2. Zasada hierarchii źródeł prawa wspólnotowego	166
B.2.1. Prawo pierwotne a prawo międzynarodowe wiążące Wspólnoty i państwa członkowskie	166
B.2.2. Miejsce zasad ogólnych prawa we wspólnotowym porządku prawnym	168
B.2.3. Problem hierarchii źródeł prawa wspólnotowego w obrębie poszczególnych kategorii źródeł	169
B.3. Zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego wobec prawa państw członkowskich	169
B.4. Zasada skutku bezpośredniego prawa wspólnotowego w porządkach prawnych państw członkowskich	171
B. 5. Zasada jednolitości prawa wspólnotowego	175
B.6. Zasada solidarności	176
B.7. Zasada równowagi kompetencyjnej	177
B.7.1. Kompetencje wyraźne i domniemane WE	178
B.7.2. Kompetencje ekskluzywne i nieekskluzywne WE	179

C. Miejsce polskiego Układu stowarzyszeniowego we wspólnotowym porządku prawnym i w prawie polskim	181
Część trzecia: Prawo materialne	183
Rozdział 1	
Zagadnienia ogólne prawa materialnego	183
A. Ogólne cele, środki i metody ich urzeczywistniania oraz ogólne zasady prawa materialnego	183
A.1. Cele ogólne i zadania wspólnotowe	183
A.2. Metody integracyjne	184
A.3. Zasady ogólne prawa materialnego	187
B. Ogólne cele, środki i metody ich urzeczywistniania oraz ogólne zasady materialne w Układzie stowarzyszeniowym	189
Rozdział 2	
Obywatelstwo europejskie	193
A. Istota prawna obywatelstwa europejskiego	193
B. Katalog praw obywatelskich	195
C. Rozwój ochrony praw obywatelskich i gwarancje ich poszanowania	200
Rozdział 3	
Rynek wewnętrzny w świetle prawa wspólnotowego	202
i A. Zasada swobodnego przepływu towarów	205
A.1. Pojęcia podstawowe	205
A.1.1. Pojęcie towaru	205
A.1.2. Pojęcie pochodzenia towaru	206
A.1.3. Terytorium celne Wspólnoty	207
A.2. Składniki zasady swobodnego przepływu towarów	208
A.2.1. Ustanowienie i funkcjonowanie unii celnej	208
A.2.1.1. Pojęcia podstawowe	208
A.2.1.2. Etapy tworzenia unii celnej	209
A.2.1.3. Integracja negatywna: zakaz ustanawiania ceł i opłat o skutku równoważnym cłu w handlu wewnątrzwspólnotowym	210
A.2.1.4. Integracja pozytywna: wspólna taryfa celna	210
A.2.2. Eliminacja barier parataryfowych	211
A.2.3. Likwidacja barier pozataryfowych	213
A.2.3.1. Bariery ilościowe	213
A.2.3.1.1. Pojęcia podstawowe	213
A.2.3.1.2. Etapy ustanawiania zakazu ograniczeń ilościowych	217

A.2.3.1.3. Wyjątki od zasady zakazu stosowania ograniczeń ilościowych	217
A.2.3.2. Bariery jakościowe	222
A.3. Monopole handlowe a zasada swobodnego przepływu towarów	223
A.4. Zasada swobodnego przepływu towarów w Układzie europejskim o stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi	224
A.4.1. Eliminacja barier taryfowych i parataryfowych	225
A.4.2. Eliminacja barier pozataryfowych	227
A.4.3. Monopole handlowe	227
* A.4.4. Nadzwyczajne środki ochronne	228
B. Zasada swobodnego przepływu osób	228
B.1. Swoboda poruszania się i osiedlania się	229
B.1.1. Zakres podmiotowy	229
B.1.1.1. Pracownicy najemni i osoby z nimi związane	230
B.1.1.2. Pracownicy samodzielni i osoby z nimi związane	232
B.1.1.3. Inne osoby niż pracownicy	233
B.1.1.4. Osoby wyłączone w zasadzie z wolności przepływu osób	234
B.1.2. Zakres przedmiotowy	236
B.1.2.1. Pracownicy najemni i osoby z nimi związane	236
B.1.2.2. Pracownicy samodzielni i osoby z nimi związane	238
B.1.2.3. Inne osoby niż pracownicy najemni i samodzielni	239
B.1.2.4. Korzyści wynikające z umów z Schengen	240
B.1.3. Charakter prawny i poziom ochrony prawa swobodnego poruszania się i pobytu	241
B.2. Prawo do zabezpieczenia społecznego	244
B.2.1. Zakres podmiotowy	244
B.2.2. Zakres przedmiotowy	245
B.2.3. Charakter i poziom ochrony prawnej	247
B.3. Zasada swobodnego przepływu osób w Układzie europejskim o stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi	248
C. Zasada wolności przedsiębiorczości	250
C.1. Zakres podmiotowy wolności przedsiębiorczości	250
C.2. Zakres przedmiotowy	252
C.2.1. Specyfika przedmiotowa wolności w odniesieniu do osób fizycznych	253
C.2.2. Zakres przedmiotowy wolności w odniesieniu do spółek	256
C.3. Charakter i poziom ochrony prawnej	258
C.4. Zasada wolności przedsiębiorczości w Układzie o stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi	258

D. Zasada swobodnego świadczenia usług	261
D.1. Zakres podmiotowy	261
D.2. Zakres przedmiotowy	262
D.2.1. Kwestie ogólne	262
D.2.2. Świadczenie usług finansowych	264
D.2.2.1. Usługi bankowe	264
D.2.2.2. Usługi ubezpieczeniowe	266
D.2.2.3. Usługi inwestycyjne	268
D.3. Charakter i poziom ochrony prawnej	269
D.4. Zasada swobodnego świadczenia usług w Układzie o stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi	270
E. Zasada swobodnego przepływu kapitałów i płatności	271
E.1. Pojęcia podstawowe	271
E.2. Etapy ustanawiania swobodnego przepływu kapitałów i płatności	272
E.3. Aktualna regulacja swobody przepływu kapitałów i płatności	275
E.4. Zasada swobodnego przepływu kapitałów i płatności w Układzie o stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi	276

Rozdział 4

Unia Gospodarcza i Monetarna	278
A. Wprowadzenie	278
B. Wokół istoty Unii Gospodarczej i Monetarniej	280
B.1. UGM na etapie pierwszym	282
B.2. Drugi etap UGM	282
B.2.1. Element gospodarczy	282
B.2.2. Element monetarny	284
B.3. Trzeci etap powstawania UGM	287
B.3.1. Problem przejścia do trzeciej fazy	287
B.3.2. Element gospodarczy w trzeciej fazie UGM	289
B.3.3. Element finansowy w fazie trzeciej UGM	289
C. Polska a Unia Gospodarcza i Monetarna	292

Rozdział 5

Wspólnotowe prawo konkurencji	293
A. Zagadnienia ogólne	293
A.1. Pojęcie prawa konkurencji	293
A.2. Ogólne warunki stosowania prawa konkurencji	296
A.2.1. Podmiotowe warunki stosowania prawa konkurencji	296
A.2.2. Przedmiotowe warunki stosowania prawa konkurencji	297
A.2.3. Terytorialne warunki stosowania prawa konkurencji	298

B. Instytucje wspólnotowego prawa konkurencji	300
B. 1. Zmowa kartelowa (art.85)	301
B. 1. 1. Forma zmowy kartelowej	301
B. 1. 1. 1. Porozumienie przedsiębiorstw i ich związków	301
B.1.1.2. Decyzje związku przedsiębiorstw	303
B.1.1.3. Uzgodnione praktyki przedsiębiorstw i ich związków	303
B. 1. 2. Zakres oddziaływania zmowy kartelowej	304
B.1.3. Charakter i sposób oddziaływania zmowy kartelowej	304
B.1.4. Wyłączenia spod art.85 § 1 (art.85 § 3) "	306
B.2. Nadużycie pozycji dominującej (art.86)	308
B.2.1. Strona podmiotowa nadużycia pozycji dominującej	308
B.2.1.1. Pojęcie pozycji dominującej	308
B.2.1.2. Pojęcie wspólnego rynku i jego znaczącej części w świetle art.86 TWE	309
B.2.2. Strona przedmiotowa nadużycia pozycji dominującej	310
B.3. Procedura przeciwdziałania znowie kartelowej i nadużyciu pozycji dominującej	311
B. 4. Nielegalna koncentracja przedsiębiorstw	314
B. 4. 1. Istota prawnomaterialna nielegalnej koncentracji przedsiębiorstw	314
B. 4. 1. 1. Nielegalna koncentracja przedsiębiorstw według rozporządzenia Rady nr 4064/89	315
B. 4. 1. 1. 1. Pojęcie koncentracji przedsiębiorstw	315
B.4.1.1.2. Wspólnotowy wymiar operacji koncentracji przedsiębiorstw	319
B. 4. 1. 1. 3. Inne elementy pojęcia nielegalnej koncentracji przedsiębiorstw	320
B.4. 1. 2. Nielegalna koncentracja przedsiębiorstw w świetle art.85 i 86 TWE	320
B.4.2. Aspekt proceduralny nielegalnej koncentracji przedsiębiorstw	322
B.5. Pomoc państwa jako forma naruszenia efektywnej konkurencji	327
B.5.1. Istota prawnomaterialna nielegalnej pomocy państwowej	327
B. 5. 1. 1. Zasada zakazu pomocy państwowej	327
B.5.1.2. Wyjątki od zasady zakazu pomocy państwowej	329
B.5.2. Aspekt proceduralny instytucji zakazanej pomocy państwowej	331
B.6. Sytuacja przedsiębiorstw z art.90 TWE w świetle prawa konkurencji	333
C. Reguły konkurencji w stosunkach zewnątrzspółnotowych	337
C.1. Uwagi wprowadzające	337

C.2. Zewnątrzspółnotowe reguły konkurencji:	
prawo antydumpingowe i przeciw subsydiowaniu importu	337
C.2.1. Pojęcie dumpingu i warunki przyjęcia	
środków antydumpingowych	338
C.2.2. Pojęcie importu subsydiowanego i warunki	
zastosowania środków ochronnych	340
C.2.3. Postępowanie ochronne w k.a. i k.s.	342
D. Reguły konkurencji w polskim Układzie stowarzyszeniowym	344
Bibliografia (wybrane pozycje)	347
I. Źródła: dokumenty, orzecznictwo i ich zbiory	347
II. Komentarze	347
III. Literatura	348
Spis treści	349